

Широкомасштабна збройна агресія РФ проти України. Гібридні методи війни

анотований бібліографічний список
2024. – Вип. 16 (1 – 10 червня). – 23 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Зміст

Статті зі ЗМІ.....	1
Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....	16

Статті зі ЗМІ

1. **Бродські-Кроткіна А. Донори Трампа: що їх пов’язує з Росією** [Електронний ресурс] / Анна Бродські-Кроткіна // Дзеркало тижня. – 2024. – 6 черв. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Дональд Трамп продовжує активно залучати кошти для своєї передвиборчої кампанії, звертаючись до багатих донорів із різними обіцянками. Оскільки альтернативні кандидати від Республіканської партії вибули з перегонів, а Трамп має значну підтримку попри численні судові справи (згідно з опитуваннями), великі американські компанії та мільярдери почали підтримувати його. Їхня прихильність до Республіканської партії зумовлена переважно економічною політикою: демократи збільшують податки для багатих і посилюють регуляторні постанови, тоді як республіканці роблять протилежне. Зокрема, Стівен Віткофф, засновник «Witkoff Group», підтримав Трампа фінансово та особисто присутній на його судових засіданнях. Він також раніше виступав за зняття санкцій з Росії та називав Путіна "природним партнером" у боротьбі з тероризмом.* Текст: <https://zn.ua/ukr/WORLD/donori-trampa-shcho-jikh-povjazuje-z-rosijeju.html>

2. **Верховна Рада України врахувала пропозиції Президента України до Закону щодо недопущення колабораційної діяльності на підприємствах стратегічного значення** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 7 черв. [№ 104]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що 04.06.2024 Верховна Рада*

України (ВР України) розглянула пропозиції Президента України Володимира Зеленського до Закону України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо встановлення додаткових підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця та деяких інших питань». Зазначено, що прийнятий 25.04.2024 Закон України передбачає можливість звільнення громадян, які погодилися на співпрацю з РФ (колаборантів), з підприємств стратегічного значення для економіки і безпеки України та об'єктів критичної інфраструктури, зокрема, атомних електростанцій. Для цього чинне законодавство доповнено поняттям «правила поведінки на підприємстві, в установі, організації».

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/378458>

3. **Виправдовує воєнні злочини рашистів** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2024. – 7 черв. (№ 23). – Електрон. дані. *Йдеться про повідомлення Службою безпеки України (СБУ) блогеру-колаборанту Борису Рожину підозри за п'ятьма статтями Кримінального кодексу України (КК України): ч. 1 ст. 110 (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України); ч. 2 ст. 109 (публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій); ч. 1 ст. 111-2 (пособництво державі-агресору); ч. 6 ст. 111-1 (колабораційна діяльність); ст. 436 (пропаганда війни). Зазначено, що Б. Рожин є автором виразу "ввічливі люди", яким називав угруповання РФ, що захоплювали Крим у 2014 році, і, як повідомляють в СБУ, "наразі блогер є одним із ключових рупорів Кремля, який публічно підтримує повномасштабну війну РФ проти України та виправдовує воєнні злочини рашистів", а також "серед іншого, він закликає до повного знищення цивільної інфраструктури Харкова і виступає за продовження масованих ракетно-бомбових ударів по місту".* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26109>

4. **88 % загиблих під Бахмутом вагнерівців були завербовані із тюрм – розслідування** [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 2024. –

10 черв. — Електрон. дані. *Йдеться про розслідування «Русской службы Би-би-си» та російського видання «Медиазона», відповідно до якого майже 20 тис. російської ПВК «Вагнер», які загинули під час штурмів українського міста Бахмут, понад 17 тис. були завербованими в'язнями. Журналісти отримали доступ до персональних даних про виплати компенсації за загиблих найманців з ПВК "Вагнер" та з'ясували, що угруповання ще у січні 2023 р. втрачало по 200 - 2013 осіб вбитими щодня, а серед загиблих вагнерівців ув'язненими були не 50 %, як заявляв Прігожин, а 88 %, тобто 17 175.* Текст: <https://zn.ua/ukr/war/88-zahiblikh-pid-bakhmutom-vahnerivtsiv-buli-zaverbovani-iz-tjurm-rozsliduvannja.html>

5. Віцеспікерка Олена Кондратюк: Злочини держави-агресора проти українських дітей мають розслідуватися за окремою статтею Кримінального кодексу [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 6 черв. [№ 103]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Заступниця Голови Верховної Ради України (ВР України) Олена Кондратюк виступила на пленарному засіданні парламенту України з нагоди вшанування Дня пам'яті дітей — жертв агресії РФ. Вона проінформувала народних депутатів України, що минулого тижня ще один законодавчий орган світу — парламент Молдови — визнав дії РФ з викрадення українських дітей геноцидом. «Наші молдовські колеги після мого нещодавнього візиту до Кишинева внесли резолюцію й проголосували за неї», — повідомила О. Кондратюк. Вона також подякувала журналістам видання «The New York Times», які опублікували величезне розслідування про те, як росіяни викрадали діток із Херсонського будинку дитини. На її думку, національне законодавство повинне містити всі необхідні статті, щоби Міжнародний кримінальний суд (МКС) у своєму розслідуванні міг спиратися на солідний масив порушених в Україні справ.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378414>

6. Катишев К. Генштаб заявив про десятки боїв біля Покровська [Електронний ресурс] / Костянтин Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. –

2024. – 3 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на 13:30 831-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що від початку доби загальна кількість бойових зіткнень на фронті сягнула 59. Запеклі бої точаться на восьми напрямках, при цьому майже половина з них відбулася на Покровському. Російські агресори активно застосовують авіацію.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4691509-henshtab-zaiavyv-pro-desiatky-boiv-bilia-pokrovska>

7. **Катишев К. Генштаб заявив про запеклі бої біля Покровська** [Електронний ресурс] / Костянтин Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 8 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 836-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що від початку доби кількість бойових зіткнень на фронті зросла до 56, найбільше – понад 40 % сьогоднішніх ворожих атак – на Покровському напрямку. Нагадано, що за добу 7 червня на фронті знищено 1210 російських окупантів. Загалом із початку повномасштабної війни РФ втратила понад 517 тис. військових.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692843-henshtab-zaiavyv-pro-zapekli-boi-bilia-pokrovska>

8. **Комітет з питань інтеграції до ЄС розглянув законопроект щодо діяльності в Україні релігійних організацій** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 1 черв. [№ 100]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що на засіданні 30 травня Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань інтеграції України до ЄС розглянув підготовлений до другого читання проєкт Закону № 8371 «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності в Україні релігійних організацій». У пояснювальній записці до законопроекту вказано, що його мета — унеможливити діяльність в Україні релігійних організацій,*

керівний центр яких розташований за межами України в державі, що здійснює збройну агресію проти України. Серед іншого, проєкт пропонує заборонити діяльність російської православної церкви в Україні. Також передбачає, що діяльність релігійних організацій, афілійованих із іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена, у тому числі безпосередньо або як складова частина іншої релігійної організації, не допускається і може бути припинена у встановленому законом порядку. Комітет ухвалив висновок, що проєкт Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та в межах членства у Раді Європи (РЄ). Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378387>

9. **"Крок номер один": військовий розповід про наслідки дозволу бити західною зброєю по території РФ** [Електронний ресурс] // Газета по-українськи. – 2024. – 9 черв. – Електрон. дані. В інтерв'ю «Radio NV» командир батальйону ударних безпілотних авіаційних комплексів АХІЛЛЕС 92-ої Окремої штурмової бригади ім. Кошового Отамана Івана Сірка Юрій Федоренко розповів, що надання дозволу бити західними зразками озброєння по цілях на території РФ відразу позитивно вплинуло на хід бойових дій загалом. "Земля під окупантом почала горіти не тільки на території України, а і на території Російської Федерації. Ми отримали можливість вибивати такі важливі речі як засоби радіоелектронної розвідки, радіоелектронної боротьби противника, засоби протиповітряної оборони, і що є дуже і дуже важливим - установки С-300 і С-400, які системно працювали по місту Харків", - заявив Ю.Федоренко. Він назвав дозвіл бити західною зброєю по окупантах на території Росії "кроком номер один". "Крок номер два - ми маємо отримати дозвіл на враження ворожих цілей в глибині оперативного простору на території Російської Федерації. ... Тому що з противником треба розбиратися, насамперед, на його території, з періоджерелом проблеми", - додав Ю.Федоренко. Він сподівається, що українським дипломатичним групам вдасться отримати дозвіл на застосування по території РФ західної далекобійної зброї. Текст : <https://gazeta.ua/articles/life/ krok-nomer-odin->

[vijskovij-rozpoviv-pro-naslidki-dozvolu-biti-zahidnoyu-zbroyeyu-po-teritoriyi-rf/1183795](https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692454-henshtab-nazvav-naihariachishyi-napriamok-na-fronti)

10. **Літвин І. Генштаб назвав найгарячіший напрямок на фронті** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 6 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 834-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що по всій протяжності фронту від початку доби зафіксовано 69 бойових зіткнень. Ворог продовжує застосовувати авіацію й атакувати на кількох напрямках. Покровський напрямок залишається одним із найгарячіших.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692454-henshtab-nazvav-naihariachishyi-napriamok-na-fronti>

11. **Літвин І. Генштаб озвучив ситуацію на фронті** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 10 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 838-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що від початку цієї доби на фронті відбулося 66 бойових зіткнень, російська армія шукає шляхи аби вклинитися в українську оборону. Окупанти продовжують тероризувати Харківщину авіаударами зі своєї території. Зокрема, з району Белгорода (РФ) агресор завдав двох ударів 12 НАРАми по Терновому. Впродовж дня ворог тричі безуспішно намагався атакувати поблизу Вовчанська та Глибокого.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4693245-henshtab-ozvuchyv-sytuatsiui-na-fronti>

12. **Літвин І. На фронті зростає кількість боєзіткнень – Генштаб** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 4 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 832-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному*

вторгненню. Зазначено, що кількість бойових зіткнень по всій лінії фронту від початку доби зросла до 80, найбільше боїв відбулося на Покровському напрямку. Ворог також не полишає спроб протиснути оборону на Куп'янському та Курахівському напрямках. Вказано, що зі своєї території війська РФ випустили шість керованих авіабомб по Вовчанську, дві - по Білому Колодязю, ще одну - по Старому Салтову. Вісьмома некерованими авіаційними ракетами росіяни вдарили по Вовчанських Хуторах. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4691906-na-fronti-zrosla-kilkist-boiezitknen-henshtab>

13. **Літвин І. На фронті зросла кількість бойових зіткнень** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 7 черв. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 835-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що кількість бойових зіткнень по всій лінії фронту від початку доби зросла до 65. На Покровському напрямку вже зафіксовано 26 боїв: росіяни атакують поблизу Новоолександрівки, Євгенівки, Сокола й Яснобродівки. Вказано, що у другій половині дня війська РФ продовжили зі своєї території завдавати авіаційних ударів по Харківській області. Зокрема, з району Мурома загарбники скинули чотири керовані авіабомби на Білий Колодязь, три - на Липці, одну - на Веселе; 16 некерованих авіаракет ворог запустив по Терновому. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692740-na-fronti-zrosla-kilkist-boiovykh-zitknen>

14. **Марія Мезенцева: Ми повинні шукати нові механізми для повернення депортованих росією дітей, і для цього є воля багатьох держав світу** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 7 черв. [№ 104]. – Електрон. дані. Як розповіла народна депутатка, заступниця голови Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань інтеграції України до ЄС, Голова делегації України в ПАРЄ Марія Мезенцева, Україна продовжує роботу з повернення додому

дітей, яких незаконно депортувала РФ. Вона зазначила, що наразі вдалося повернути на Батьківщину близько 400 діток. Поглиблюється співпраця з міжнародними організаціями, зокрема ООН і Міжнародним комітетом Червоного Хреста (МКЧХ), які мають мандат на пошук, уточнення даних і повернення дітей. Народна депутатка зазначила, що від цих структур ми хочемо більшої активності та підтримки. «Ми розглядаємо цей воєнний злочин як геноцид, адже насильницьке переміщення великої кількості дітей у міжнародному праві кваліфікується саме як акт геноциду. Це вже відзначила і Парламентська асамблея Ради Європи, і Європейський Союз, а зараз ми рухаємося до того, щоб цей факт отримав широке визнання. Адже загалом за останніми нашими уточненими даними росія примусово депортувала приблизно 20 тисяч наших дітей, хоча сама держава-агресор говорить про близько 700 тисяч діток», — зазначила парламентарій. На її думку, заяви росіян не відповідають дійсності, а мають на меті приховати їхні воєнні злочини. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378461>

15. **Маскалевич І. За Покровськ! vs На Покровськ!** [Електронний ресурс] / Ігор Маскалевич // Дзеркало тижня. – 2024. – 7 черв. – Електрон. дані. Йдеться про загрозу, пов'язану з можливим захопленням міст Покровськ і Краматорськ російськими військами, та її вплив на українську промисловість, особливо на металургію. Наголошено на стратегічному значенні Покровська, де знаходяться важливі шахти з коксівним вугіллям, необхідним для металургійних підприємств Запоріжжя та Кривого Рогу. Втрата цих ресурсів призведе до серйозних економічних наслідків, зокрема, до значного скорочення виробництва та зростання витрат через залежність від імпортової сировини. Проаналізовано ширшу стратегію Росії, спрямовану на руйнування української інфраструктури, зокрема енергетичної, щоб підірвати промисловий потенціал країни. Звернено увагу на важливість готовності та укріплення оборонних позицій, щоб уникнути повторення помилок минулого. Текст: <https://zn.ua/ukr/promyshliennost/za-pokrovsk-vs-na-pokrovsk.html>

16. Назарчук І. Правозахисники проти російських пропагандистів. Чи візьме МКС справу до розгляду? [Електронний ресурс] / Ірина Назарчук // Юрид. газ. – 2024. – 10 черв. – Електрон. дані. Зазначено, що команда українських правозахисників у співпраці з іноземними колегами подали звернення до Міжнародного кримінального суду (МКС). Воно стосується відповідальності п'ятірки ключових російських пропагандистів за мову ворожнечі, розпалювання ненависті в публічному просторі, які призвели до вчинення росіянами міжнародних кримінальних злочинів проти українців у ході війни, що триває понад 10 років. Об'єктами розслідування МКС, що у Гаазі, можуть стати «рупор Кремля» Володимир Соловйов, керівниця телеканалу «Russia Today» Маргарита Симоньян, експрезидент рф Дмитро Медведєв, а також голова державної медіагрупи «Россия сегодня» Дмитро Кисельов і телеведучий Сергій Мардан. «В їхній роботі немає нічого спільного ані з журналістикою, ані зі свободою слова. Вони — пропагандисти, які прицільно створили віртуальну реальність у головах росіян», – прокоментувала в ефірі телемарафону єдиних новин Олександра Матвійчук, голова організації «Центр громадянських свобод», нагородженої у 2022 р. Нобелівською премією миру. Наведено ознаки геноцидної риторики. Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/pravozahisniki-proti-rosiyskih-propagandistiv-chi-vizme-mks-spravu-do-rozglyadu-.html>

17. Подорожня В. Генштаб розповів про ситуацію на фронті [Електронний ресурс] / Вікторія Подорожня // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 2 черв. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 830-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що від початку доби 02.06 зафіксовано 29 ворожих атак. Протягом минулої доби на фронті відбулося 98 бойових зіткнень. Ворог завдав сімох ракетних ударів із застосуванням 62 ракет, 43 авіаударів із застосуванням 48 КАБів, здійснив понад 4 тис. із різних видів озброєння, в тому числі 110 із застосуванням

реактивних систем залпового вогню (РСЗВ), по позиціях українських військ і населених пунктах. За добу Повітряні сили, ракетні війська й артилерія уразили 20 районів зосередження особового складу та три артилерійські системи противника. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4691292-henshtab-rozpoviv-pro-sytuatsiui-na-fronti>

18. **Правозахисники подали позов до МКС із вимогою видати ордер на арешт російських пропагандистів** [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2024. – 7 черв. – Електрон. дані. *Йдеться про позов Міжнародної федерації за права людини (FIDH) до Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду (МКС) з вимогою видати ордер на арешт деяких найвідоміших російських пропагандистів - телеведучого Володимира Соловйова, головної редакторки "Russia today" Маргарити Симоньян, керівника медіагрупи "Россия сегодня" Дмитра Кисельова, радіоведучого Сергія Мардана та експрезидента Росії й нинішнього заступника глави РБ РФ Дмитра Медведєва. Правозахисники наголошують, що усі вони брали участь у "ненависницькій кампанії проти українського цивільного населення, заохочуючи та сприяючи воєнним злочинам та іншим звірствам росії", та вимагають від МКС застосувати щодо цих пропагандистів ст. 15 Римського статуту, яка дозволяє прокурору отримувати від неурядових організацій інформацію про злочини, що підпадають під юрисдикцію суду, і вирішувати, чи відкривати розслідування або зосередитися на конкретному злочині.* Текст: <https://pravo.ua/pravozakhysnyky-podaly-pozov-do-mks-iz-vymohoiu-vydaty-order-na-aresht-rosiiskykh-propahandystiv/>

19. **Пустіва В. Кількість боєзіткнень на фронті збільшилася до 62** [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 9 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 837-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що агресор продовжує застосовувати авіацію та атакувати на кількох напрямках, найактивніше - на*

Покровському; 23 рази тут відбувалися зіткнення різної інтенсивності. Точилися бої в районах Новоолександрівки, Новоселівки Першої та Новопокровського; авіація окупантів біла КАБами протягом дня по Скучному, Новоолександрівці, Воздвиженці та Іванівці. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692972-kilkist-boiezitknen-na-fronti-zbilshylasia-do-62>

20. **Пустіва В. На Покровському напрямку за день відбито 14 атак** [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 1 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 829-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що кількість бойових зіткнень по всій лінії фронту від початку доби зростає до 73. Найбільше боїв відбулося на Покровському напрямку. Загарбники не полишають спроб протиснути нашу оборону й на Сіверському та Курахівському напрямках.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4691236-na-pokrovskomu-napriamku-za-den-vidbyto-14-atak>

21. **Пустіва В. РФ концентрує зусилля на двох напрямках – Генштаб** [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 5 черв. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 833-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що ворог не припиняє атакувати вздовж майже всієї лінії фронту, концентруючи зусилля на Куп'янському та Покровському напрямках; загальна кількість ворожих наступальних і штурмових дій зростає до 81.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4692176-rf-kontsentruie-zusyillia-na-dvokh-napriamkakh-henshtab>

22. **Ромаюк А. Путінський фонд культурних ініціатив: як російська влада намагається створити «один народ»** [Електронний ресурс]

/ Анастасія Ромаюк // Дзеркало тижня. – 2024. – 1 черв. – Електрон. дані. Йдеться про нерозуміння закордонною аудиторією закликів українців бойкотувати російську культуру та її діячів. Мовляв, «Толстосєвський» — це світова спадщина, яка не належить лише Росії, а давно померлі митці чи літератори ніяк не стосуються сучасних воєнних злочинів. Однак ті, хто так стверджує, забувають, що в руках російської влади культура є інструментом впливу на світогляд та завойовування симпатії до її носіїв. Бойкотування ж позбавляє цей інструмент сили. Красномовним прикладом інструменталізації культури є діяльність президентського фонду культурних ініціатив РФ (ПФКІ) на окупованих територіях України, створеного в травні 2021 р. указом президента РФ. Президент РФ В. Путін відзначав «підтримку» культури на окупованих територіях як особливе завдання фонду, адже «важливим є все, що оточує людей: те, в яких умовах вони живуть, навчаються, працюють і виховують дітей». Текст: <https://zn.ua/ukr/war/putinskij-fond-kulturnikh-initsiativ-jak-rosijska-vlada-namahajetsja-stvoriti-odin-narod.html>

23. Савченко С. Харківський напрямок. Чому росіянам не вдалося реалізувати план наступу, а українцям — опанувати себе [Електронний ресурс] / Сергій Савченко // Дзеркало тижня. – 2024. – 8 черв. — Електрон. дані. Проаналізовано реакцію на російський наступ на Харківському напрямку, порівнюючи його з більш значними втратами українських територій, такими як Бахмут, Авдіївка, Маріуполь і Херсон. Акцентовано на важливості розуміння військових умов і стратегій обох сторін для об'єктивної оцінки подій. Основну увагу приділено принципам військового мистецтва, ролі ешелонування сил і стратегічній ініціативі ворога. Розглянуто складності в оборонних операціях, включаючи важливість своєчасного розгортання резервів і коректного реагування на зміни в бойовій ситуації. Наголошено на необхідності бойового досвіду та волі командирів для успішного виконання оборонних завдань. Текст:

<https://zn.ua/ukr/war/kharkivskij-naprjamok-chomu-rosijanam-ne-vdalosja-realizuvati-plan-nastupu-a-ukrajintsjam-opanuvati-sebe.html>

24. **СБУ заблокувала поширення антиукраїнської літератури у церковних крамничках УПЦ МП** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2024. – 4 черв. – Електрон. дані. Зазначено, що Служба безпеки України (СБУ) заблокувала канал поширення антиукраїнської літератури мережею церковних крамничок УПЦ МП. Серед вилученого – проросійські видання, які пропагували релігійну нетерпимість та виправдовували війну РФ проти України. У ході спільної операції, проведеної співробітниками СБУ та Національної поліції, виявлено примірники провокаційної літератури у крамницях УПЦ МП у містах Ужгород, Житомир, Миколаїв і Київ. Розслідування вказує на те, що масове поширення цієї літератури могло б сприяти розхитуванню суспільно-політичної ситуації в Україні на користь РФ. Відповідно, власниці однієї з крамниць повідомлено про підозру за ч. 1 ст. 300 Кримінального кодексу України (КК України) (щодо ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію). Триває розслідування для встановлення всіх обставин злочину та притягнення до відповідальності усіх осіб, причетних до підривної діяльності проти України. Текст: https://risu.ua/sbu-zablokuvala-poshirennya-antiukrayinskoyi-literaturi-u-cerkovnih-kramnichkah-upc-mp_n148775

25. **Тисячі викрадених Росією дітей не мають змоги зв'язатися з рідними – Зеленський** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 4 черв. – Електрон. дані. Зазначено, що 04.06.2024 у Міжнародний день безневинних дітей - жертв агресії, Президент України Володимир Зеленський нагадав, що тисячі викрадених із України і депортованих в РФ дітей здебільшого навіть не мають змоги зв'язатися з рідними. «У цілого покоління українських дітей російські терористи відібрали нормальність життя та похитнули віру в дорослих. А багато маленьких українців і українок уже ніколи не стануть дорослими: російські удари

забрали їхні життя. Ще тисячі викрадені з України, депортовані в Росію та розпорошені там серед чужих і здебільшого навіть не мають змоги зв'язатися з рідними. Російське ставлення до України та українців - це свідомо, прорахована геноцидна політика», - наголосив В. Зеленський. Нагадано, що 01.06.2024 Верховна Рада України (ВР України) ухвалила Постанову № 5343 «Про вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», яка передбачає вшанування щороку 4 червня на державному рівні пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії РФ проти України. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3871386-tisaci-vikradenih-rosieiu-ditej-ne-maut-zmogi-zvazatisa-z-ridnimi-zelenskij.html>

26. **У Харківській області армія РФ розмістила загородзагони з кадировців — Волошин** [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 2024. – 10 черв. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Речник оперативного-стратегічного угруповання військ "Хортиця" Назар Волошин заявив в ефірі телемарафону, що поблизу кордону на півночі Харківської області російська армія виставила загороджувальні загони кадировців для того, щоб стримувати своїх військових, які намагаються тікати з України. За його словами, через значні втрати війська РФ змушені маневрувати резервами та переміщувати підрозділи в районі українського кордону.* Текст: <https://zn.ua/ukr/war/u-kharkivskij-oblasti-armija-rf-rozmistila-zahorodzahoni-z-kadirovtsiv-voloshin.html>

27. **Українська журналістика: десять років розвитку в часи війни** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2024. – 7 черв. (№ 23). – Електрон. дані. *Йдеться про розвиток української медіасфери за роки війни (2014 - 2024 років). Окреслено здобутки та проблеми української журналістики, зокрема наголошено, що журналісти не лише висвітлювали хід війни та героїчний спротив українського народу агресії, але зробили значний внесок у протидію російській дезінформації, підвищення медіаграмотності суспільства, боротьбу з фейками, спростування пропагандистських наративів. Також*

зазначено, що українська медіаспільнота залишається незалежним суб'єктом громадського життя, і за оцінкою "Репортерів без кордонів", у 2024 р. Україна піднялася на 18 позицій у світовому рейтингу свободи слова, посівши 61 сходинку серед 180 країн. Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26098>

28. **Умланд А. Що означає для України та Заходу китайсько-російський альянс** [Електронний ресурс] / Андреас Умланд, Гуго фон Ессен // Дзеркало тижня. – 2024. – 1 черв. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що останніми роками Пекін і Москва поступово створили те, що, схоже, стало антиамериканським і антиліберальним глобальним фронтом. Дві автократії поєднує прагнення переглянути не лише статус України й Тайваню, а й весь наявний світовий порядок. Зауважено, що Росія може й далі отримувати значну, а можливо, й більшу допомогу від Китаю. Ця політична, економічна й дедалі частіше військова підтримка може втримати російську економіку на плаву та зберегти війну на довгі роки. Вказано, що посилення китайської підтримки Росії матиме наслідки для й без того схильної до криз китайської економіки, якщо Захід розширить санкції проти китайських банків і компаній. У березні й квітні 2024 р. китайський експорт до Росії вперше із середини 2022 р. зменшився у порівнянні з тими самими місяцями 2023 р. Це свідчить про більшу обережність китайських фінансових гравців і проблеми з платежами їхніх російських клієнтів на тлі посилення тиску з боку США.*

Текст: <https://zn.ua/ukr/WORLD/shcho-oznachaje-dlja-ukrajini-ta-zakhodu-kitajsko-rosijskij-aljans.html>

29. **Ярема О. Росіяни на тимчасово окупованих територіях створюють ІПСО, націлені на дискредитацію працівників ТЦК та Нацполіції** [Електронний ресурс] / Олена Ярема // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 2 черв. – Електрон. дані. *За попередженням Сухопутних військ України, значна частина контенту в соцмережах, де зображені військовослужбовці Збройних сил України (ЗСУ) - нібито службовці територіальних центрів комплектування (ТЦК), а також конфлікти з ними*

— продукти російських підрозділів інформаційних операцій. Стверджено, що частина цього контенту показує військовослужбовців ЗСУ як осіб, що здійснюють негативні дії, такі як побиття місцевих мешканців або споживання наркотиків та алкоголю. Вказано, що ці сцени імітуються на тимчасово окупованих територіях (ТОТ), а також створюються відео, які намагаються порушити довіру до ЗСУ. «Підкреслюємо, що усі справжні ситуації, які мають місце, — ретельно вивчаються, проводяться необхідні службові перевірки, а громадськість інформується у встановленому порядку. Проте ми зобов'язані повідомляти, коли високим статусом військовослужбовців ЗСУ маніпулює ворог», — зазначають українські оборонці. Текст: <https://detector.media/infospace/article/227709/2024-06-02-rosiyany-na-tymchasovo-okupovanykh-terytoriyakh-stvoryuyut-ipso-natsileni-na-dyskredytatsiyu-pratsivnykiv-ttsk-ta-natspolit sii/>

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

30. **821 день повномасштабної війни в Вінницькій області: узагальнення подій** [Електронний ресурс] / [Укр. Гельсін. спілка з прав людини, ГО «Поділ. прав. ліга»]. – [Б.м.], 2024. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/821-den-povnomasshtabnoi-viyny-v-vinnytskiy-oblasti-uzahalnennia-podiy/>. – Назва з екрана. – Дата публікації: 10.06.2024. Подано узагальнену інформацію, зібрану Українською Гельсінською спілкою з прав людини (УГСПЛ) та ГО «Подільська правова ліга» у межах глобальної ініціативи «[Трибунал для Путіна](#)» («Т4Р») про ймовірно скоєні окупантами міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини) на території Вінницької області за 821 день (24.02.2022 – 24.05.2024) повномасштабної російської агресії проти України. Задokumentовано та внесено до бази даних 43 епізоди.

31. **821 день повномасштабної війни у Львівській області: узагальнення подій** [Електронний ресурс] // [Укр. Гельсін. спілка з прав

людини]. – [Львів], 2024. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/821-den-povnomasshtabnoi-viyny-u-lvivskiy-oblasti-uzahalnennia-podiy/>. – Назва з екрана. – Дата публікації: 10.06.2024. Подано узагальнену інформацію, зібрану приймальною Української Гельсінської спілки з прав людини (УГСПЛ) у м. Львів (ЦППД «СІМ»), у межах глобальної ініціативи «[Трибунал для Путіна](#)» («Т4Р») про ймовірно скоєні окупантами міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини) на території Львівської області за 821 день (24.02.2022 – 24.05.2024) повномасштабної російської агресії проти України. Задokumentовано та внесено до бази даних 94 епізоди.

32. **Зайченко О. Ю. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення геноцид: форми прояву кримінального правопорушення за частинами 1 та 2 статті 442 Кримінального кодексу України** [Електронний ресурс] / О. Ю. Зайченко // Наук. вісн. публіч. та приват. права. – 2023. – № 6. – С. 191-197. *Наголошено, що питання форм прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення геноцид має важливе значення як для теорії кримінального права, так і для існуючої практики, особливо на тлі російської агресії проти України. Вказано, що з усіх структурних елементів складу кримінального правопорушення найбільше інформації, необхідної для кваліфікації такого діяння як геноцид, містить об'єктивна сторона, її ознаки, що характеризують зовнішній прояв суспільно-небезпечного діяння, яке посягає на об'єкти кримінально-правової охорони. Розкрито терміни "публічні заклики" та "виготовлення матеріалів із закликами до геноциду" й подано визначення такої дії, як розповсюдження матеріалів із закликами до геноциду.* Текст:

<http://www.nvppp.in.ua/vip/2023/6/34.pdf>

33. **Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави** : зб. тез XII Всеукр. наук.-практ. конф., [м.] Львів, 30 трав. 2023 р. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т права, психології та інновац. освіти. – Львів :

Вид-во Львів. політехніки, 2023. – 207 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: В82810** Зі змісту: *Інформаційна політика в умовах воєнного стану / І. Гавронська, І. Крикавська. – С. 60-62; Обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану / З. Грицак, М. Малець. – С. 62-64; Деякі питання кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність / К. Ватрич, А. Крижановський. – С. 94-95; Проблематика кримінальної відповідальності за вчинення сексуального насильства над українськими жінками під час повномасштабного вторгнення російської федерації / Н. Гарматій, А. Баран. – С. 101-102; Обмеження свободи слова в інтересах захисту національної безпеки / В. Олійник, А. Крижановський. – С. 123-125.*

34. **Костючков С. К. Ситуація постправди в тоталітарному суспільстві – від соціального гротеску до монополії держави на «правду»** [Електронний ресурс] / Сергій Карпович Костючков // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 113-118. *Вказано, що ситуація постправди характеризується стрімко зростаючим рівнем недовіри до засобів масової інформації (ЗМІ). Розкрито сутність постправди як правди, яка дозволяє, щоб її змінювали, модифікували, трансформували за правилами, створеними політичними провайдерами з метою перетворити неймовірне в невідворотне. Зроблено висновок про те, що пануюча в сучасній Росії ідея «руського миру», нав'язується суспільству не тільки із застосуванням постправди у вигляді відвертих інформаційних викривлень, але, у традиціях СРСР, за підтримки потужного репресивного апарату.* Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/19.pdf

35. **Ларіончева Н. А. Сучасні інформаційні війни: на прикладі російсько-українського протистояння** [Електронний ресурс] / Наталія Анатоліївна Ларіончева // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 14-19. *Розкрито особливості інформаційних війн в контексті сучасних геополітичних конфліктів на прикладі війни між Росією та Україною. Визначено основні технології та підходи, які застосовувались в цьому конфлікті та за рахунок яких інструментів їх було реалізовано. Проаналізовано сучасні реалії інформаційної війни в контексті міжнародних*

відносин. Акцентовано на ролі інформаційних технологій та їх впливі на інформаційні конфлікти. Вказано на необхідність постійного аналізу та адаптації до нових викликів у цій сфері. Наголошено, що інформаційна війна стає не менш важливою, ніж збройний конфлікт, і може мати значний вплив на геополітичну ситуацію. Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/4.pdf

36. Лисенко Ю. В. Маніпулювання як складова політичної комунікації в умовах інформаційних протистоянь [Електронний ресурс] / Юлія Віталіївна Лисенко, Юрій Михайлович Манелюк // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 67-72. *Визначено основні тенденції розвитку технологій політичного маніпулювання в контексті інформаційного протистояння та інформаційної війни. Наголошено, що у контексті інформаційної війни як складової повномасштабної російсько-української війни за незалежність і територіальну цілісність України важливо, щоб українська державна політика була орієнтована на захист інформаційного простору і спрямована на підвищення рівня інформаційної безпеки та рівня стійкості до інформаційних загроз. Акцентовано на важливості пошуку ефективних методів протистояння маніпулятивному впливу як складовій політичної комунікації в сучасному інформаційному просторі. Вказано, що протидія маніпулятивним технологіям і інформаційному маніпулятивному впливу має стати основою державної політики, орієнтованою на захист інформаційного простору та на підвищення рівня інформаційної безпеки. Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/12.pdf*

37. Олійник М. П. Рашизм: «культурний фронт» [Електронний ресурс] / Микола Петрович Олійник, Кирило Тарасович Бунєєв // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 174-178. *Проаналізовано вплив ідеології російського агресора – рашизму на розвиток російської культури. Встановлено, що одну з провідних ролей у пропаганді ідей «русского міра» відіграє російський шоу-бізнес. Також важливу роль у насадженні рашистських ідей влада відводить кінематографу. Вказано на появу значної кількості воєнно-пропагандистських фільмів, які пропагують ідею «героїзму»*

російських військових, які «врятували світ та розкрили злі плани Заходу». Характерно, що майже в усіх фільмах насаджуються українофобія, ксенофобія та расизм. Також значну увагу Кремль приділяє популярній серед молоді сфері відеоігор. Зауважено, що російські геймдевери (розробники відеоігр) у своїх творіннях систематично проводять ідеї про загрозу НАТО та українських революцій «мирній» Росії. Доведено повну залежність важливих сегментів російської культури від терористичного російського режиму. Кінематограф, шоу-бізнес, відеоігрова індустрія стали бійцями «культурного фронту», пропагуючи токсичні ідеї рашизму. Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/28.pdf

38. Особливості організаційно-правового забезпечення інформаційної безпеки в умовах війни з росією [Електронний ресурс] / Леонтій Чистоклетов // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Серія : Юрид. науки. – 2024. – Вип. 11 (№ 1). – Електрон. дані. *На основі теоретичного та практичного вивчення сутності та особливостей регулювання інформаційно-правових відносин в умовах російської агресії акцентовано на проблемних питаннях організаційно-правового забезпечення інформаційної безпеки як діяльності, спрямованої на запобігання, своєчасне виявлення та припинення загроз, які деструктивно впливають на життєво важливі інтереси особистості, суспільства та держави в інформаційній сфері. Досліджено питання протидії фішингу як форми інформаційної атаки, яка, маскуючись під електронні повідомлення, здійснюється оманливим шляхом злочинними групами на користувача з метою отримання будь-якого типу даних.* Текст: <https://science.lpnu.ua/uk/law/vsi-vypusky/volume-11-number-1-41-2024/osoblyvosti-organizaciyno-pravovogo-zabezpechennya>

39. Панасюк В. А. Українофобство Москви в добу СРСР та епоху Б. Єльцина [Електронний ресурс] / Валентин Анатолійович Панасюк // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 77-81. *Проаналізовано трансформаційні процеси концепції Москва – Третій Рим в епоху СРСР та правління Б. Єльцина. Розглянуто практичні кроки в ствердженні концепції*

Москва – Третій Рим, що була проявом шовінізму і злочинної політики. Доведено, що ця концепція, яка ставила за мету знищити цілі народи соціальними експериментами у вигляді колективізації, голодоморів, масових репресій та традиційної насильницької асиміляції аналогічно царському і Тимчасовому уряду Росії, довела свою нежиттєздатність. З'ясовано, що епоха Б. Єльцина стала черговим складним випробуванням для Росії, але відмовитись від традиційної ідеології Москва – Третій Рим пострадянська еліта виявилась нездатною. Наслідком стали військові конфлікти, спровоковані її керівництвом всередині країни та ззовні. Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/14.pdf

40. Риженко І. М. Порухення прав дітей під час російсько-української війни [Електронний ресурс] / І. М. Риженко, І. С. Єленич // Прав. позиція. – 2024. – № 1. – С. 69-72. *Досліджено порушення прав дітей під час російсько-української війни. Проаналізовано звіти міжнародних правозахисних організацій. Зазначено, що Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (ООН) прийняла низку резолюцій, у яких вказано на такі форми порушення прав дитини у ході збройних конфліктів як: вбивство та завдання ушкодження здоров'ю дітей; сексуальне насильство; залучення дітей до участі у збройних конфліктах; напади на цивільні заклади медицини та освіти; викрадення та депортація дітей; відмова у доступі до гуманітарної допомоги. Акцентовано, що в ході агресивного ведення війни Російською Федерацією (РФ) по відношенню до українських дітей фіксуються воєнні злочини, які у відповідності до міжнародного законодавства не мають строку давності та передбачають відповідальність як безпосередніх виконавців, так і військово-політичного керівництва Росії. Текст: <https://www.legalposition.umsf.in.ua/archive/2024/1/15.pdf>*

41. Саутьонков В. М. Посилення неоавторитаризму: наслідки для глобальної безпеки та якості демократії [Електронний ресурс] / Віталій Миколайович Саутьонков // ПОЛІТИКУС: наук. журн. – 2024. – № 1. – С. 100-106. *Відзначено, що наслідком зростання міжнародного впливу держав із*

неоавторитарними режимами є ймовірність зміни світового порядку та глобальної архітектури безпеки. Констатовано, що в ході третьої «хвилі» автократизації вже проявилася низка наслідків висхідного неоавторитаризму: частішання силових сценаріїв вирішення конфліктів; вихід держав із міжнародних договорів та інституцій, невизнання юрисдикції міжнародних судів; зростання дезінформації; поглиблення соціально-економічних проблем; ослаблення міжнародних механізмів захисту прав людини; активне поширення теорій змов; зростання політичної та інших видів корупції тощо. Аргументовано, що у підсумку це погіршуватиме якість демократії, стійкість демократичних держав в умовах поточних геополітичних, економічних, кліматичних, демографічних та інших викликів.

Текст: http://politicus.od.ua/1_2024/17.pdf

42. **Старостін О. Ю. Основні загрози інтересам держави у сфері інформаційної безпеки України** [Електронний ресурс] / Олексій Юрійович Старостін // Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – 2024. – Т. 104, №1. – С. 283-292. *Наголошено на тому, що в умовах значного впливу інформації на життя суспільства одними з основних загроз, які постають перед сучасними державами, виступають саме інформаційні. У сфері інформаційної безпеки України виокремлено такі загрози: використання інформаційного впливу задля спотворення думки населення щодо політичної ситуації; недосконале нормативно-правове забезпечення інформаційної безпеки держави; навмисне викривлення інформації на рівні лідерів держав і дипломатичних представників; недостатня участь населення України у протидії інформаційним атакам; недосконалість інституційного й організаційного забезпечення освіти з інформаційної безпеки та формування культури інформаційної безпеки в суспільстві.* Текст:

<https://visnyk.univd.edu.ua/index.php/VNUAF/article/view/710>

43. **Сучасні проблеми управління. Шлях до сталого миру після війни: держава, бізнес, інновації** : зб. матеріалів XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 24 листоп. 2023 р. / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-

т України «Київ. політехн. ін-т І. Сікорського» ; [уклад.: А. А. Мельниченко та ін.]. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського : Політехніка, 2023. – 224 с. : іл., табл.
Шифр зберігання в Бібліотеці: А830942 Зі змісту: *Імперська сутність агресії – актуальна проблема України / В. М. Демченко. – С. 92-95; Соціальні мережі: зброя чи інструмент для миру? / Г. А. Швець. – С. 219-222.* Текст: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2024/03/Suchasni-problemy-upravlinnya-2023.pdf>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
11 червня 2024 р.**